

**Deutsch-polnische Kita-Partnerschaftsprojekte
– Beispiele guter Praxis**

**Polsko-niemieckie projekty partnerskie przedszkoli
– przykłady dobrych praktyk**

Rothenburg

Deschka

Pieńsk

Vierkirchen

Mengelsdorf

Görlitz

Zgorzelec

Lubań

Gryfów Śląski

Jelenia Góra

Mysłakowice

Praha

Dresden

Wrocław

Beispiele guter Praxis

Grenzüberschreitende Kita-Partnerschaft bei eingeschränkten Möglichkeiten für gegenseitige Besuche in Zeiten von Corona? Das scheint erst einmal sehr herausfordernd, wenn nicht gar unmöglich. Aber es geht sehr wohl und einige Kitas beweisen dies mit viel Engagement und größeren und kleineren Erfolgen. Verschiedene Medien bieten die Möglichkeit, die Kinder aus dem Nachbarland kennenzulernen und Einblick in ihren Kita-Alltag zu erhalten. Das macht neugierig darauf sich zu begegnen, gemeinsam zu spielen und Spaß zu haben. Lassen Sie sich von gelungenen Umsetzungsbeispielen für den grenzüberschreitenden deutsch-polnischen Kita-Austausch inspirieren.

Wie kann frühe nachbarsprachige Bildung im Kita-Alltag umgesetzt werden? Beispielsweise durch Begegnungen mit einer Partner-Kita im Nachbarland! Wir freuen uns, dass wir im Rahmen des Projektes „Groß und Klein gemeinsam“ fünf Kitas aus Sachsen und fünf aus Polen zusammenbringen und den Aufbau ihrer Partnerschaft begleiten konnten. Mit großer Begeisterung haben wir beobachtet, wie die Kitas mit viel Engagement auch unter herausfordernden Pandemie-Bedingungen Wege der Zusammenarbeit gefunden und dabei auch Neues ausprobiert haben, um die Partner im Nachbarland kennen zu lernen.

W jaki sposób włączyć język kraju sąsiada w codzienne życie przedszkolne? Na przykład poprzez spotkania z przedszkolem partnerskim! Cieszymy się, że w ramach projektu „Duży i Mały razem” udało nam się połączyć pięć przedszkoli z Saksonii i pięć z Polski i towarzyszyć im w ich działaniach partnerskich. Z wielkim zainteresowaniem, ale też pod ogromnym wrażeniem, obserwowaliśmy jak radzą sobie w tak trudnej przecież sytuacji pandemicznej i z jakim zaangażowaniem sięgają po nowe metody, by nawiązać kontakt z partnerem z kraju sąsiada.

Regina Gellrich

Nach einem Jahr gemeinsamer Partneraktivitäten via Post oder Internet konnten wir endlich alle teilnehmenden Kitas aus Polen und Sachsen zu einem gemeinsamen Kinderfest einladen. Dabei konnten sich die Kinder und Fachkräfte der Kita-Tandems erstmals auch persönlich kennenlernen. Die Kinder haben in deutsch-polnischen Kita-Tandems unterschiedlichste Mitmach-Stationen besucht und zusammen gesungen, gemalt und gespielt. In diesem bunten Miteinander rückte das deutsch-polnische Sprachengewirr ganz schnell in den Hintergrund. Alle hatten zusammen viel Spaß und fuhren mit vielen positiven Eindrücken wieder nach Hause – der Grundstein für eine dauerhafte grenzüberschreitende Partnerschaft war gelegt.

Dopiero po upływie roku od nawiązania partnerstw przedszkolnych mogliśmy zaprosić wszystkie zaangażowane placówki z Polski i Saksonii do wspólnych obchodów Dnia Dziecka. Dzieci oraz kadra pedagogiczna mogli w końcu zobaczyć się osobiście, a nie tylko wirtualnie. Dzieci, podzielone na polsko-niemieckie tandemy przedszkolne, odwiedzały najróżniejsze stacje, gdzie czekała na nich masa atrakcji – wspólne śpiewanie, malowanie i przede wszystkim dobra zabawa. Podczas wspólnej polsko-niemieckiej zabawy szybko zniknęły różnice językowe. Ciekawie spędzony czas sprawił, że dzieci zabrały do domów wiele pozytywnych wrażeń, a te natomiast są podstawą długotrwałej współpracy partnerskiej ponad granicami krajów.

Tipp für die Praxis: Mit Kreativität und Einfallsreichtum ist eine lebendige Partnerschaft auch bei eingeschränkten Besuchsmöglichkeiten umsetzbar. Medien wie Videos, Postkarten oder landeskundliche Schatzkisten helfen hier beim Kennenlernen. Dies kann aber die persönliche Begegnung nicht ersetzen, sondern sie lediglich ergänzen. Vielfältige Informationen, Anregungen und nützliche Tipps, wie eine Kita-Partnerschaft mit Leben gefüllt werden kann, sind zu finden unter: www.nachbarsprachen-sachsen.eu/partnerschaft

Praktyczna wskazówka: Wystarczy trochę kreatywności i otwartości na nowe rozwiązania, aby partnerstwo przedszkolne mogło dobrze funkcjonować nawet przy ograniczonych możliwościach spotkania się. Filmy, listy, skrzynie pełne skarbów z kraju sąsiada to tylko niektóre pomysły, które pomogą nam nawiązać kontakt. Oczywiście nigdy nie zastąpią one osobistego spotkania, lecz jedynie je uzupełnią. Praktyczne wskazówki oraz inspiracje do działań partnerskich można znaleźć na stronie www.nachbarsprachen-sachsen.eu/partnerstwo.

Die Sprachenvielfalt in unserer Einrichtung ist bunt: Neben deutschsprachigen Kindern betreuen wir vor allem auch Kinder aus Familien mit der Herkunftssprache Polnisch. Außerdem sind Arabisch, Russisch, Slowenisch und Ukrainisch bei uns zu hören. Wir möchten alle Kinder an diesem Austausch mit der Kita in Polen beteiligen. Bei den Kindern und den Familien gibt es viele Fragen, alle sind neugierig, was als Nächstes kommt. Durch sinnliche Erfahrungen, Instrumente, Sprachmelodie sind die Kinder herausgefordert, neue Erkenntnisse zu gewinnen. Das ist schön zu beobachten und zu begleiten.

W naszym przedszkolu panuje prawdziwa różnorodność językowa. Uczęszczają do nas dzieci z rodzin, w których mówi się w języku niemieckim i polskim. Słychać także język arabski, rosyjski, słoweński i ukraiński. W działania partnerskie z polskim przedszkolem staramy się angażować wszystkie dzieci i ich rodziny. Pojawiają się pytania, wszyscy są ciekawi, co będzie dalej. Stawiamy dzieci przed nowymi wyzwaniami: świadomie poznają brzmienie innego języka, zbierają nowe doświadczenia sensoryczne, zachęcane są do refleksji. Cieszę się, że mogę temu towarzyszyć i obserwować zmiany, jakie zachodzą w dzieciach.

Noemi Luka

Online-Austausch ist anspruchsvoll – es braucht dafür nicht nur eine technische Ausstattung, sondern auch die Fachkräfte müssen sich mit den digitalen Medien wohl fühlen. Wir haben uns getraut und gemeinsam mit unserer Partner-Kita einen Online-Morgenkreis durchgeführt.

Bevor sich die Kinder getroffen haben, haben wir uns mit den polnischen Kolleginnen zu dem Verlauf des Morgenkreises ausgetauscht. Es wurde also online besprochen, was und wann gemeinsam gemacht wird. Die Ergebnisse des Gespräches haben wir mit in die Gruppen genommen, um uns zusammen mit den Kindern auf das Treffen weiter vorzubereiten. Im Vorfeld des Morgenkreises wurden gegenseitig Einladungen gebastelt und einander zugeschickt. Auch Lieder, die die Kinder live präsentieren wollten, haben wir fleißig geübt.

Spotkania online wcale nie są takie proste – potrzebne do nich jest nie tylko odpowiednie wyposażenie techniczne, lecz również nauczyciele muszą czuć się pewnie w obszarze nowych mediów. My się odważyliśmy na ten krok i wspólnie z naszym przedszkolem partnerskim przeprowadziliśmy zdalnie rundę poranną.

Zanim dzieci się spotkały, wspólnie z nauczycielami z polskiego przedszkola ustaliliśmy przebieg rundy porannej. Podczas zdalnego spotkania omówiliśmy, co i kiedy dokładnie się odbędzie. Nasze ustalenia przekazaliśmy dzieciom, by te również mogły się przygotować - między innymi ćwiczyliśmy piosenki, które następnie zaśpiewaliśmy kolegom i koleżankom z kraju sąsiada oraz przygotowaliśmy zaproszenie, które wysłaliśmy pocztą.

Tipp für die Praxis: Machen Sie sich keine Sorgen, wenn nicht alles reibungslos technisch funktioniert. Vor allem geht es darum, dass sich die Kinder sehen und zusammen in den Tag starten.

Praktyczna wskazówka: Proszę się nie przejmować, jeżeli pod względem technicznym nie wszystko perfekcyjnie się uda. W końcu przede wszystkim chodzi o spotkanie dzieci i wspólne rozpoczęcie dnia.

Einige Kitas bieten an bestimmten Tagen Sprachanimationen an. Bei uns ist die Nachbarsprache Deutsch jedoch in den Alltag integriert. Kinder lernen nur durch Spielen. Unsere Kita befindet sich zwar nicht in Grenznähe. Was ich aber trotzdem merke, ist, wie schnell kleine Kinder lernen. Sie prägen sich durch Lieder und einfache Reime neue Wörter und Sätze in der Nachbarsprache ein. Zum Beispiel: Morgens spielte ich immer das gleiche Lied auf Deutsch vor. Es dauerte nicht lange, bis wir das Lied gemeinsam singen konnten.

Niektóre przedszkola prowadzą zajęcia językowe w konkretnym, wyznaczonym dniu. U nas język sąsiada jest wplątany w codzienne zajęcia. Dzieci uczą się poprzez zabawę. Nasze przedszkole nie jest blisko granicy. Mimo tego zauważyłam, że takie małe dzieci bardzo szybko się uczą. Zapamiętują słówka i zdania poprzez piosenki i proste wierszyki w języku sąsiada. Na przykład zawsze rano puszczałam dzieciom tę samą piosenkę po niemiecku. Po jakimś czasie wspólnie mogliśmy ją już odśpiewać.

Małgorzata Bartecka

Wir lieben das Märchen „Das Rübchen“ von Julian Tuwim und deswegen wollten wir es mit unseren Kolleginnen und Kollegen aus Görlitz teilen. Wir bereiteten ein Päckchen mit der deutschen Fassung des Märchens, den von den Kindern erstellten Zeichnungen mit Motiven aus der Geschichte sowie Abbildungen der Märchenfiguren zum Ausmalen vor. Die verpackte Überraschung schenken wir dem Partnerkindergarten.

Auf diese Weise lernten die Kinder aus Görlitz das Märchen „Rübchen“ kennen. Die von uns angefertigten Zeichnungen dienten als Karten für das Kamishibai-Theater. Wir haben uns sehr darüber gefreut, im Anschluss einen Dankesbrief und kolorierte Abbildungen der Figuren zu erhalten.

Uwielbiamy bajkę Juliana Tuwima „Rzepka” i dlatego chcieliśmy podzielić się nią z naszymi kolegami i koleżankami z Görlitz. Przygotowaliśmy paczkę, do której włożyliśmy niemiecką wersję bajki, wykonane przez dzieci rysunki ukazujące sceny z bajki oraz sylwety bohaterów do wycięcia i pokolorowania. Zapakowaną paczkę-niespodziankę przekazaliśmy przedszkolu partnerskiemu.

Dzięki naszej współpracy dzieci z Görlitz mogły poznać bajkę „Rzepka”. A nasze własnoręcznie wykonane rysunki posłużyły jako karty do teatryku kamishibai. Bardzo miło nam było otrzymać później list z podziękowaniami oraz pokolorowane sylwety bohaterów.

Tipp für die Praxis: Falls die Kinder den Inhalt des Märchens in ihrer eigener Sprache bereits kennen, empfehlen wir die Geschichte in der Nachbarsprache zu präsentieren. Wir haben die Partner-Kita besucht, trafen uns mit den Kindern und lasen das Märchen auf Polnisch. Wenn ein persönliches Treffen unmöglich ist, stehen auch Hörspiele online zur Verfügung.

Praktyczna wskazówka: Jeżeli dzieci znają już treść bajki w swoim języku, to warto zaprezentować ją również w języku sąsiada. My postanowiliśmy odwiedzić przedszkole partnerskie, spotkać się z dziećmi i przeczytać im bajkę. Jeżeli jednak nie ma takiej możliwości, to pomocą służą nam słuchowiska dostępne online.

Unsere Fachkräfte sprechen leider kein Polnisch. Wir arbeiten aber gern mit polnisch-sprachigen Eltern zusammen, die uns bei der Kommunikation mit den Erzieherinnen und Erziehern aus Pieńsk unterstützen. Die Emails an die Leiterin verfasse ich immer in beiden Sprachen, so dass man eventuell nachschauen kann, falls etwas auf Polnisch nicht verständlich ist. Dabei nutze ich meistens die kostenfreien Übersetzungsprogramme oder frage meine polnisch-sprachige Bekannte.

Nasza kadra pedagogiczna niestety nie mówi po polsku, dlatego często współpracujemy z polskojęzycznymi rodzicami. Pomagają nam w komunikacji z nauczycielami i nauczycielkami z Pieńska. Maile do pani dyrektor piszę zawsze w obu językach, tak by można było porównać z oryginałem, gdyby polska wersja nie była zrozumiała. Posługuję się przy tym darmowymi programami do tłumaczenia dostępnymi w Internecie lub proszę o pomoc swoich polskojęzycznych znajomych.

Silvia Conrad

Pieńsk und Deschka liegen an der Lausitzer Neiße, direkt an der Grenze. Die Orte sind mit einer Brücke verbunden, daher können Treffen von Fachkräften und Begegnungen zwischen Kindern regelmäßig organisiert werden. Es lohnt sich deswegen sich gegenseitig häufig zu besuchen!

Wir laden Kinder und Eltern aus Pieńsk herzlich zu verschiedenen Veranstaltungen in unserer Kita ein - beispielsweise veranstalteten wir kürzlich ein deutsch-polnisches Kinderfest mit verschiedenen interaktiven Spielen. Während des Festes hatten wir zusammen viel Spaß. Wir zeigten unseren Kollegen und Kolleginnen aus Polen unsere Kita, ihre Räume und kreative Arbeiten. Und vielleicht veranstalten wir eines Tages wieder eine gemeinsame deutsch-polnische Ausstellung unserer Zeichnungen auf der Grenzbrücke?

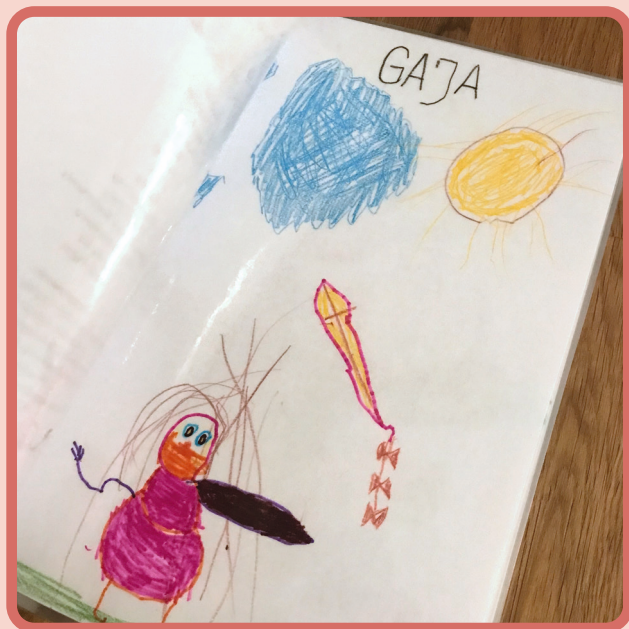
Pieńsk i Deschka leżą nad Nysą Łużycką, tuż przy granicy. Obydwie miejscowości łączy most. Zarówno więc spotkania kadry pedagogicznej, jak i dzieci mogą odbywać się regularnie i w bardzo nieskomplikowany sposób. Dlaczego więc mielibyśmy nie korzystać z naszego wyjątkowego położenia?

Chętnie zapraszamy dzieci i rodziców z Pieńska na różne wydarzenia, które odbywają się w naszym przedszkolu – ostatnio na przykład odbył się u nas polsko-niemiecki festyn dziecięcy z różnymi interaktywnymi zadaniami. Podczas wydarzenia nie tylko wspólnie się bawiliśmy, ale również mogliśmy pokazać kolegom i koleżankom z Polski nasze przedszkole, sale i wykonane przez nas prace plastyczne. A może kiedyś znowu zorganizujemy wspólną polsko-niemiecką wystawę naszych rysunków na moście granicznym?

Tipp für die Praxis: In unsere deutsch-polnischen Aktivitäten versuchen wir auch die Eltern einzubeziehen. Sie unterstützen uns regelmäßig bei der Organisation von Veranstaltungen oder bei Übersetzungen ins Polnische. Die Eltern haben uns zum Beispiel dabei geholfen, das Überraschungspäckchen an unseren Partnerkindergarten zu übergeben.

Praktyczna wskazówka: Do naszych polsko-niemieckich działań staramy się włączać również rodziców. Regularnie pomagają nam w organizacji wydarzeń, w tłumaczeniach na język polski bądź w dostarczaniu przesyłki-niespodzianki do przedszkola partnerskiego.

Durch die Zusammenarbeit haben die Kinder ihre Offenheit entfaltet. Gespannt erwarteten sie immer das Päckchen aus Deutschland - bis sie es öffnen und gemeinsam den Brief lesen durften. Sie haben sich sehr auf die Geschenke gefreut und fragten uns dann: „Wofür ist das? Warum sieht es so aus? Und warum ist das anders als bei uns?“. Auf diese Art und Weise haben wir ihr Interesse an der Sprache und Kultur des Nachbarn geweckt.

Dzięki współpracy zmieniła się otwartość dzieci. Z niecierpliwością czekały, kiedy przyjdzie paczka z Niemiec, aż ją otworzą i razem przeczytają, co jest napisane w liście. Czekają na te upominki, które były w środku i zadawały wtedy pytania: „A po co to jest? A dlaczego to tak wygląda? A dlaczego jest inne niż u nas?“. W ten sposób na pewno rozbudziliśmy zainteresowanie dzieci językiem i kulturą sąsiada.

Patrycja Primak

Obwohl Pieńsk und Deschka nur durch einen Fluss getrennt sind, durften wir uns während der Pandemie nicht treffen. Da das Kita-Jahr gerade angefangen hatte, haben wir beschlossen, nicht zu warten, bis die Staatsgrenzen wieder geöffnet werden, sondern uns durch Briefe kennenzulernen.

Die Kinder aus der Gruppe „Delfinki“ haben für ihre Freunde aus Deschka Selbstporträts angefertigt, die sie anschließend mit ihrem Namen unterschrieben haben. Zu den Zeichnungen legten sie auch ihre Fotos und eine kurze Audioaufnahme mit Grüßen in polnischer Sprache. Das schön verpackte Päckchen haben wir zusammen nach Deutschland geschickt.

Mimo, że Pieńsk i Deschka dzieli tylko rzeka, w trakcie pandemii nie mogliśmy się spotykać. Ale ponieważ akurat rozpoczął się nowy rok przedszkolny, postanowiliśmy nie czekać na otwarcie granic, tylko zapoznać się listownie.

Dzieci z grupy „Delfinki” przygotowały dla koleżanek i kolegów z Deschki autoportrety, które podpisały swoimi imionami. Do rysunków dołączyły również swoje zdjęcia oraz krótkie nagranie audio z pozdrowieniami w języku polskim. Pięknie zapakowaną paczkę wspólnie wysłaliśmy do Niemiec.

Tipp für die Praxis: Die deutsch-polnische Grenzregion bietet eine tolle Gelegenheit, die Sprache und Kultur unseres Nachbarn kennenzulernen. Die deutsche Sprache ist bereits ein Teil unseres Alltags, und wir integrieren sie in unsere Arbeit. Manchmal lohnt es sich zu schauen, welchen Schatz wir von der eigenen Haustür haben.

Praktyczna wskazówka: Polsko-niemieckie pogranicze daje fantastyczną możliwość poznawania języka i kultury sąsiada. Język niemiecki jest już częścią naszej codzienności, a my po prostu wplątamy go do naszej pracy. Czasami warto rozejrzeć się i korzystać z tych skarbów, które mamy pod ręką.

Als ich in der Kita meine Arbeit angefangen habe, hatte ich ein Ziel: Da ich aus Polen komme, wollte ich die Kinder für die polnische Kultur sensibilisieren. Ich wollte mein Land, unsere Traditionen, Essen, Lieder und unseren Alltag vorstellen. Diese deutsch-polnische Kita-Partnerschaft ist eine wunderbare, authentische Ergänzung dazu, die wir gern in den nächsten Jahren weiterpflegen werden.

Rozpoczynając pracę w przedszkolu, postawiłam przed sobą pewne zadanie. Ponieważ pochodzę z Polski, postanowiłam zapoznać dzieci z kulturą mojego kraju. Chciałam przedstawić im Polskę – nasze tradycje, jedzenie, piosenki oraz naszą codzienność. Polsko-niemiecka współpraca przedszkolna jest wspaniałym i autentycznym uzupełnieniem mojej pracy. Mam nadzieję, że będzie ona trwała przez długie lata.

Izabela Wojtuń

Unsere Puppe „Zuzia“

Nasza lalka „Zuzia”

In unserer Kita haben wir eine große Puppe, die Zuzia heißt. Immer wenn Zuzia kommt, wissen die Kinder, dass wir heute über polnische Kultur oder Traditionen sprechen werden. Meistens wartet auf uns auch schon kleine Post von unserer Partnereinrichtung aus Lubau.

Zuzia spricht nur Polnisch. Sie begrüßt die Kinder immer mit „Dzień dobry“ und singt mit ihnen polnische Lieder. Nach dieser kleinen Einführung in der Nachbarsprache packt sie mit den Kindern die Überraschungen aus Polen aus. Meistens sind das kurze Briefe bzw. Videogrüße, wunderschöne Kreativarbeiten der Kinder und Bastelaufgaben für uns.

Mamy w przedszkolu dużą lalkę o imieniu Zuzia. Zawsze gdy Zuzia nas odwiedza, wszystkie przedszkolaki wiedzą, że dziś będziemy rozmawiać o kulturze i tradycjach w Polsce. Wtedy zazwyczaj czeka już na nas przesyłka od partnerskiego przedszkola z Lubania.

Zuzia mówi wyłącznie po polsku. Zawsze wita dzieci sympatycznym „Dzień dobry!”, a następnie razem z nimi śpiewa polskie piosenki. Po tym krótkim powitaniu w języku sąsiada, Zuzia wspólnie z dziećmi rozpakowuje niespodzianki z Polski. Najczęściej są to krótkie listy, filmiki z pozdrowieniami, prace plastyczne, czy zadania manualne, które musimy wykonać.

Tipp für die Praxis: Unsere Kita besuchen Kinder mit unterschiedlichen Familiensprachen. Wir möchten alle diese Sprachen in der Kita präsent machen. Solche kleine Rituale und Spiele, wie mit der Puppe Zuzia, schaffen dafür Gelegenheiten und einen klaren Rahmen im Kita-Alltag.

Praktyczna wskazówka: Do naszego przedszkola uczęszczają dzieci o przeróżnych językach ojczystych. Zależy nam, by wszystkie te języki były zintegrowane w codzienność przedszkola. Dobrą okazją ku temu są takie małe rytuały i zabawy, jak na przykład te z lalką Zuzią.

Die größte Motivation für die deutsch-polnische Partnerschaft war die Nähe zur Grenze. Die Eltern unserer Kinder arbeiten oft in Deutschland. Wir wollten das Bildungsangebot des Kindergartens erweitern und außer der englischen auch die deutsche Sprachkomponente einführen. Diese Aktivitäten werden von den Kindern mit großer Freude aufgenommen, sie sind sehr zufrieden und erwarten immer mit Begeisterung den Tag mit deutscher Sprache.

Naszą główną motywacją do zawarcia polsko-niemieckiego partnerstwa było to, że mieszkamy tak blisko granicy. Rodzice naszych wychowanków często pracują w Niemczech. Chcieliśmy poszerzyć ofertę edukacyjną przedszkola i oprócz języka angielskiego, wprowadzić również elementy języka niemieckiego. Dzieci reagują na te zajęcia z ogromnym entuzjazmem, są bardzo zadowolone i zawsze z niecierpliwością czekają na dzień z językiem niemieckim.

Katarzyna Śpiewak

Wir tauschen regelmäßig Briefe, kurze Filme und Päckchen mit Überraschungen mit der Kita in Rothenburg aus. Wir wissen, dass die Kinder oft von ihren Päckchen aus Polen bzw. Deutschland den Eltern zu Hause erzählen. Wichtig war uns deswegen neben dem Briefkontakt und den Treffen mit Kindern auch die Begegnung mit Eltern. Deshalb beschlossen die Erzieherinnen unseres Kindergartens, sich aktiv am Kinderfest im Rothenburg zu beteiligen. Sie hatten einen Stand mit Tieren aus Luftballons und mit Seifenblasen vorbereitet. So hatten die Eltern neben dem Spaß mit den Kindern auch die Möglichkeit, uns kennenzulernen, Fragen zur Zusammenarbeit der beiden Kindergärten zu stellen und gegebenenfalls Unklarheiten zu klären.

Z przedszkolem w Rothenburgu regularnie wymieniamy się listami, krótkimi filmami z pozdrowieniami oraz paczkami-nie-spodziankami. Wiemy, że dzieci często opowiadają po powrocie do domu o przesyłkach z Polski bądź z Niemiec. Oprócz kontaktu listownego oraz spotkań dzieci, ważne jest więc dla nas również spotkanie z rodzicami. Nauczycielki z naszego przedszkola postanowiły znaleźć ku temu okazję. Aktywnie włączyły się w organizację festynu dziecięcego w Rothenburgu i przygotowały stanowisko z balonowymi zwierzątkami oraz z bańkami mydlanymi. I tak przy okazji zabawy z dziećmi, również rodzice mogli nas poznać, zadać pytania dotyczące współpracy obu przedszkoli i rozwiązać ewentualne wątpliwości.

Tipp für die Praxis: In polnischen Kindergärten findet einmal pro Woche „Fremdsprachenunterricht“ statt. Auf Wunsch der Eltern handelt es sich dabei in der Regel um Englisch. Aufgrund der Grenznahe versuchen wir aber auch, Elemente der deutschen Sprache einzubauen, denn sie gehört zur authentischen Umgebung der Kinder. Der Kontakt zu den Eltern ist uns sehr wichtig, damit auch sie das einzigartige Potenzial unserer Region entdecken und unsere Aktivitäten unterstützen.

Praktyczna wskazówka: W polskich przedszkolach raz w tygodniu odbywają się zajęcia z języka obcego. Przeważnie na życzenie rodziców jest to język angielski. Ze względu na bliskość granicy staramy się jednak wprowadzać również elementy języka niemieckiego (autentyczne otoczenie dziecka). Bardzo ważny jest dla nas kontakt z rodzicami, by i oni dostrzegli ten wyjątkowy potencjał naszego regionu i wspierali nasze działania.

Was bedeutet es, wenn man eine Kita-Partnerschaft eingehen möchte? Vielleicht legen manche Kitas Wert darauf, einander öfter zu schreiben, für andere reicht es ein paar Mal im Jahr. Eine Partnerschaft braucht aber eine Regelmäßigkeit! Wir haben die Erfahrung gemacht, dass es sinnvoll ist, den Austausch gemeinsam terminlich zu planen und ein paar Eckpunkte für beide Kitas abzustimmen, wie zum Beispiel das Versenden von Post zu Weihnachten oder Ostern oder eine Begegnung im Sommer. Dies kann dann zu einer jährlichen Tradition werden.

Jak powinno wyglądać partnerstwo przedszkolne? Niektóre przedszkola starają się utrzymywać stały kontakt listowny, inne wymieniają się paczkami tylko parę razy do roku. Nie ważne, który model będzie odpowiedni dla naszej placówki, zawsze kluczowa jest cykliczność. Zasadne wydaje się planowanie współpracy osadzonej w konkretnym czasie oraz z pewnymi stałymi punktami, jak na przykład: poczta bożonarodzeniowa, wielkanocna, spotkanie przed rozpoczęciem wakacji. Te małe polsko-niemieckie rytuały mogą z kolei stać się tradycją przedszkolną.

David Köhler

Die Traditionen, Bräuche und Lieder sind immer eine gute (und oft auch leckere) Gelegenheit, um die Kultur des Nachbarlandes ein Stückchen näher zu bringen. Unsere Zusammenarbeit mit dem polnischen Partner basiert viel auf dem Jahresablauf in der Kita. So haben wir beispielsweise zu Weihnachten eine kleine Post mit der Aufnahme eines Weihnachtslieds, selbstgebackenen Lebkuchen und Wintergrüßen geschickt.

Und da die Lebkuchen so lecker sind, haben wir auch das Rezept zur „Nachproduktion“ an die Partner-Kita geschickt. In einem kurzen Video zeigen und kommentieren wir, welche Produkte dafür benötigt werden und was wir Schritt für Schritt gemacht haben.

Tradycje, zwyczaje i piosenki to zawsze świetna (i często smakowita) okazja, by nieco przybliżyć kulturę sąsiada. Nasza współpraca z polskim partnerem oparta jest na kalendarzu wydarzeń przedszkolnych. Na przykład przed Bożym Narodzeniem wysłaliśmy małą przesyłkę z nagraniem świątecznej piosenki, domowymi piernikami i zimowymi życzeniami.

A ponieważ uwielbiamy pierniczki, postanowiliśmy podzielić się z kolegami i koleżankami z Polski naszym specjalnym przepisem. Nagraliśmy krótki filmik, w którym krok po kroku pokazujemy, jakich składników użyliśmy i jak upiec ciastka. Wszystko to komentujemy w języku niemieckim.

Tipp für die Praxis: Datenschutz ist bei uns ein großes Thema. Von klein auf thematisieren wir die Sicherheit im Internet. Da wir unsere Videos öfters über bekannte Portale schicken, achten wir darauf, dass anstelle von Gesichtern beispielsweise nur die Hände zu sehen sind. Und es funktioniert trotzdem wunderbar!

Praktyczna wskazówka: Ochrona danych osobowych jest dla nas bardzo ważnym tematem. Już od najmłodszych lat staramy się rozmawiać z dziećmi o bezpieczeństwie w sieci. A ponieważ często - wysyłając do przedszkola partnerskiego filmy z pozdrowieniami - korzystamy ze znanych portali, dbamy o to, żeby zamiast twarzy widoczne były na przykład tylko dłonie dzieci. A rezultaty i tak są rewelacyjne!

Die größte Herausforderung, aber gleichzeitig auch der Höhepunkt war die Organisation der Kinderbegegnung in Sachsen. Die Sprachbarrieren wurden dank der Unterstützung der Dolmetscherinnen und Dolmetscher abgebaut. Ich habe ihre Hilfe im Anspruch genommen, während die anderen Mitwirkenden aus unserer Kita versuchten, in zwei Sprachen zu kommunizieren. Die Kinder waren aufgeregt und haben sich hauptsächlich auf Polnisch oder mit der Körpersprache unterhalten.

Największym wyzwaniem była organizacja wyjazdu dzieci do Saksonii, ale jednocześnie też największym przeżyciem dla nich i dla nas. Bariery językowe zostały ułatwione przez obecność tłumaczek i tłumaczy. Ja przeważnie korzystałam z ich pomocy, natomiast inni uczestnicy projektu z naszego przedszkola starali się rozmawiać w dwóch językach. Dzieci były podekscytowane i podejmowały próby rozmowy głównie w języku polskim lub mową ciała.

Agnieszka Pałac

In unserem Kindergarten lernen wir viel durch Spiele und Experimente. Wenn uns etwas besonders interessiert, tauschen wir uns dazu gern mit unserem Partnerkindergarten in Mengelsdorf aus.

Unsere Partnerschaft hat viel mit Feiertagen und Traditionen zu tun. Deshalb schickten wir zu Ostern nach Deutschland ein Päckchen mit polnischem Osterkuchen, Süßigkeiten, Informationen über polnische Traditionen und einer kleinen Aufgabe – die Kinder sollten ein Experiment durchführen, bei dem sie ein Ei in Essig legen sollten. Wir waren sehr froh über ihre Antwort: Aus Deutschland kam auch ein Päckchen! Darin fanden wir Fotos des durchgeführten Experiments, Osterwünsche, Osterbrot mit Rezept und Süßigkeiten!

W naszym przedszkolu dużo uczymy się przez zabawę i eksperymenty. A jeżeli coś nas szczególnie zainteresuje, to chętnie dzielimy się tym z naszym przedszkolem partnerskim.

Nasza współpraca mocno związana jest ze świętami i tradycjami. Dlatego też z okazji Świąt Wielkanocnych wysłaliśmy do Niemiec paczkę z polską babą wielkanocną, słodyczami, informacjami o polskich tradycjach i pewnym zadaniem do wykonania – poprosiliśmy dzieci, by zrobiły eksperyment z jajkiem wrzuconym do słoika z octem. Bardzo ucieszyła nas ich odpowiedź. Otrzymaliśmy z Niemiec paczkę! A w niej znaleźliśmy zdjęcia wykonanego eksperymentu, życzenia świąteczne, chlebek wielkanocny (Osterbrot) wraz z przepisem oraz słodycze!

Tipp für die Praxis: Wenn es um gemeinsame Partnerschaftsaktivitäten geht, muss man sich nichts Zusätzliches ausdenken. Die Zusammenarbeit kann ganz einfach in den Kita-Alltag integriert werden, indem man sich darüber austauscht, was gerade in der Kita geschieht. Dadurch wird die Zusammenarbeit interessant und authentisch.

Praktyczna wskazówka: Jeżeli chodzi o wspólne działania partnerskie, to wcale nie trzeba dwoić się i troić. Można po prostu wpleść współpracę w codzienne życie przedszkola i dzielić się tym, co akurat się u nas dzieje. Taka współpraca będzie wtedy na pewno ciekawsza i bardziej autentyczna.

Deutsch ist nicht meine Muttersprache, deswegen versuche ich mich manchmal mit Polnisch zu „retten“. Ich lese den Kindern polnische Bücher vor, singe polnische Lieder und benutze sogar polnische Wörter, wenn mir die deutschen nicht einfallen. Die Kinder lachen und berichtigen mich freundlich. Sie lernen dabei unbewusst, mit einer anderen Sprache und einer anderen Kultur umzugehen.

Język niemiecki nie jest moim język ojczystym, więc staram się czasami „ratować” językiem polskim. Czytam dzieciom książki po polsku, śpiewam polskie piosenki, a nawet używam polskich słów, gdy niemieckie wypadną mi z głowy. Dzieci śmieją się z tego i mnie poprawiają. Bezwiednie uczą się przy tym obcowania z innym językiem i inną kulturą.

Monika Górecka

Unser Jahresmotto im letzten Jahr war „Lesen, Lernen, Lauschen“. Daher ist es keine Überraschung, dass wir auch zu polnischen Märchen und Kinderbüchern greifen! Wir haben unseren Kindergarten mit Büchern in zweisprachiger Ausführung ausgestattet. Dadurch können die Kinder jederzeit selbständig visuelle Unterschiede zwischen beiden Sprachen entdecken. Es arbeitet bei uns auch eine polnische Erzieherin. Ab und zu liest sie den Kindern Bücher in der Nachbarsprache vor. Wir teilen unsere literarischen Entdeckungen immer gerne mit unserem Partnerkindergarten in Gryfów und freuen uns auch über ihre Empfehlungen. Wir planen eine deutsch-polnische Online-Begegnung für beide Gruppen, während der wir gemeinsam in beiden Sprachen Märchen lesen werden.

Tegorocznym hasłem przewodnim naszego przedszkola był slogan „Czytanie, uczenie się i przysłuchiwanie“. Nie powinno więc dziwić, że sięgamy również po polskie bajki i książki dla dzieci! Wyposażyliśmy nasze przedszkole w książki, które są dostępne w wersjach dwujęzycznych. W ten sposób dzieci mogą samodzielnie każdego dnia odkrywać wizualne różnice między obydwoma językami. A że pracuje u nas nauczycielka, której językiem ojczystym jest język polski, od czasu do czasu bajki są czytane również w języku sąsiada. Naszymi odkryciami literackimi zawsze chętnie dzielimy się z przedszkolem partnerskim w Gryfowie i z niecierpliwością również czekamy na ich rekomendacje. W planach mamy polsko-niemieckie spotkanie online obydwu grup, podczas którego będziemy wspólnie czytali bajki w dwóch językach.

Tipp für die Praxis: Keine Sorgen, wenn in Ihrer Kita keine polnische Muttersprachlerin arbeitet. Im Internet finden Sie vielfältige Hörspiele. Vielleicht sprechen einige Eltern die Nachbarsprache und wären bereit, an Kita-Aktivitäten teilzunehmen? Oder vielleicht gibt es in der Nähe Ihrer Kita einen deutsch-polnischen Verein?

Praktyczna wskazówka: Jeżeli w przedszkolu nie ma pracowników, którzy mówią w języku sąsiada, to nic straconego! Internet pełen jest słuchowisk. A może któryś z rodziców zna język sąsiada i mógłby włączyć się do działania? A może w sąsiedztwie działa jakieś polsko-niemieckie stowarzyszenie?

Seit einiger Zeit besuchen Kinder aus der Ukraine unsere Kita. Deswegen versuchen wir ihre Sprache und Bräuche in den Kita-Alltag zu integrieren. Die Kinder sind neugierig und haben Lust zu lernen. Es bekräftigt uns in der Überzeugung, wie wichtig der Umgang mit anderen Kulturen und Sprachen von klein auf ist. Dabei spielt es keine Rolle, ob es sich um die deutsche oder die ukrainische Sprache handelt. Die Authentizität und ein lebendiger Kontakt sind wichtig!

Od jakiegoś czasu do naszego przedszkola uczęszczają dzieci z Ukrainy. W tej sytuacji staramy się więc wplatać ich język oraz zwyczaje w codzienną przedszkolną. Dzieci są ciekawe siebie i chętnie się uczą, a nas umacnia to w przekonaniu, jak ważny jest kontakt z innymi kulturami i językami już od najmłodszych lat. I nieważne jest tutaj, czy to język niemiecki, czy ukraiński. Ważna jest autentyczność!

Monika Smykowska

Unsere Partnerschaft besteht einerseits aus Begegnungen der Kinder, andererseits aus dem Erfahrungsaustausch zwischen Fachkräften. Deswegen waren für uns die Besuche der sächsischen Erzieherinnen in unserer Kita von großer Bedeutung.

Die Erzieherinnen hatten während des Besuches die Möglichkeit, sich unsere Kita anzuschauen und sowohl unsere Fachkräfte als auch die Kinder kennenzulernen. In einigen Kita-Gruppen sangen wir gemeinsam deutsche Lieder und spielten Sprachspiele. Zum Abschluss des Tages haben wir die sächsischen Erzieherinnen zu einem Gespräch bei Tee und Kuchen eingeladen. Die deutsch-polnische Zusammenarbeit scheint auf jeden Fall einfacher zu sein, wenn wir uns auch persönlich (und nicht nur über das Internet) begegnen!

Nasza współpraca partnerska to z jednej strony spotkania dzieci, a z drugiej wymiana doświadczenia między kadrami pedagogicznymi. Ważnym elementem były więc dla nas odwiedziny saksońskich nauczycielek w naszym przedszkolu.

Podczas wizyty nauczycielki mogły zwiedzić przedszkole, odwiedzić grupy oraz poznać dzieci i wychowawców. W niektórych grupach nawet wspólnie śpiewaliśmy po niemiecku i bawiliśmy się w gry językowe. Na koniec dnia zaprosiliśmy nauczycielki z Saksonii do rozmowy przy herbacie i cięście. Współpraca polsko-niemiecka zdecydowanie wydaje się łatwiejsza, kiedy poznaliśmy się na stopie prywatnej i zobaczyliśmy się w rzeczywistości (a nie tylko zdalnie)!

Tipp für die Praxis: Idealerweise unterstützen alle Fachkräfte die Partnerschaftsaktivitäten und werden über gemeinsame Veranstaltungen informiert. Wenn dies jedoch nicht möglich ist, dann lohnt es sich mit zumindest 2-3 Erzieherinnen oder Erziehern aus der Partner-Kita im engen Kontakt zu bleiben. Im Fall einer Krankheit wird dann nicht die ganze Kooperation scheitern.

Praktyczna wskazówka: W idealnej sytuacji cała kadra pedagogiczna wspiera działania partnerskie i jest informowana o wspólnych przedsięwzięciach. Jeżeli nie jest to możliwe, to dobrze jest utrzymywać stały kontakt przynajmniej z 2-3 nauczycielami z przedszkola partnerskiego. W razie na przykład choroby jednego nauczyciela, nie będzie zagrożona cała współpraca.

Sprachbarrieren und Unsicherheiten im Umgang mit Nachbarn kommen bei Erwachsenen entscheidend öfter als bei Kindern vor. Deswegen waren im Projekt „Groß und Klein gemeinsam“ nicht nur die deutsch-polnischen Kita-Partnerschaften und Kinderbegegnungen wichtig, sondern auch die Fortbildung der Kita-Fachkräfte. Außerdem ist das vorhandene Angebot an pädagogischen Materialien für Kitas rund um das Nachbarland und seine Sprache begrenzt. Auch in diesem Bereich sollte das Projekt die Fachkräfte unterstützen.

Barieri językowe i niepewność w kontaktach z sąsiadami występują znacznie częściej u dorosłych niż u dzieci. Dlatego w projekcie „Duzi i Mali razem” ważne były nie tylko polsko-niemieckie partnerstwa przedszkoli i spotkania dzieci, ale także oferta szkoleniowa dla nauczycieli. Poza tym mało jest na rynku materiałów edukacyjnych dla przedszkoli, dotyczących kraju i języka sąsiada. Także w tym zakresie projekt miał wesprzeć nauczycieli.

Sabina Czajkowska-Prokop

In den vergangenen zwei Jahren haben wir die Fachkräfte zu vielen Fortbildungen auf beiden Seiten der Grenze eingeladen. Es gab zahlreiche Studienbesuche, methodische Workshops, Intensivkurse im Nachbarland und berufsspezifische Nachbarsprachkurse. Im Mittelpunkt standen dabei vor allem der Fach- und Erfahrungsaustausch zwischen Fachkräften aus Polen und Sachsen. Wir wollten mit- und voneinander lernen.

Ein Beispiel für die gelungene Zusammenarbeit auf Augenhöhe über Grenzen hinweg war die Leistung der deutsch-polnischen ExpertInnengruppe mit pädagogischen Fachkräften. Gemeinsam entwickelten sie neue Arbeitshilfen für die Kita-Praxis, mit denen man deutsche und polnische Kinder an Sprache und Kultur des Nachbarlandes heranführen kann.

Przez ostatnie dwa lata zaprosiliśmy nauczycieli do udziału w wielu kursach doskonalących po obydwu stronach granicy – odbyły się liczne wizyty studyjne, warsztaty metodyczne, kursy intensywne w kraju sąsiada, czy specjalistyczne kursy językowe. Nasza oferta kładła nacisk przede wszystkim na wymianę doświadczeń nauczycieli i nauczycielek z Polski i Saksonii. Chodziło nam o wspólną i wzajemną naukę.

Przykładem udanej transgranicznej współpracy są rezultaty pracy polsko-niemieckiej grupy eksperckiej, złożonej z nauczycieli wychowania przedszkolnego. Wspólnie opracowali oni nowe materiały dydaktyczne dla przedszkoli, które pomagają przybliżyć polskim i niemieckim dzieciom język i kulturę kraju sąsiada.

Tipp für die Praxis: Auch nach Abschluss des Projekts „Groß und Klein gemeinsam“ kann man auf den Webseiten der Projektpartner viele Arbeitshilfen finden, die die frühe nachbarsprachige Bildung unterstützen. Besonders empfehlen wir Publikationen, die im Rahmen des Projektes entstanden sind. www.nachbarsprachen-sachsen.eu/plsn

Praktyczna wskazówka: Wprawdzie projekt „Duzi i Mali razem” dobiegł już końca, ale na stronach internetowych partnerów projektowych można znaleźć wiele pomocy dydaktycznych wspierających wczesną naukę języka sąsiada. Zachęcamy do zapoznania się z publikacjami. www.dodn.dolnyslask.pl/duzimali

Die hier vorgestellten grenzüberschreitenden deutsch-polnischen Kita-Partnerschaften wurden im Rahmen des Projektes „Groß und Klein gemeinsam – Duzi i Mali razem“ während der Corona-Pandemie in den Jahren 2020-2022 aufgebaut. Das Projekt wird finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für Regionale Entwicklung im Rahmen des Kooperationsprogramms INTERREG Polen-Sachsen 2014-2020 sowie aus Mitteln der Selbstverwaltung der Woiwodschaft Niederschlesien und des Landkreises Görlitz.

Teilnehmenden Einrichtungen:

DRK Kita Mengelsdorf „Eichhörnchen Fops“, Kinderhaus St. Jakobus Görlitz, Kinderkreis Vierkirchen e.V., Kindertagesstätte „Schlumpfenhaus“ in Deschka, Kindertagesstätte „Sonnenhügel“ in Rothenburg, Miejskie Przedszkole Nr 27 „Okraglaczek“ Jelenia Góra, Przedszkole Miejskie nr 3 w Lubaniu, Przedszkole nr 1 w Pieńsku, Przedszkole Publiczne w Gryfowie Śląskim, Przedszkole Publiczne w Mysłakowicach

Konzept:

Dr. Regina Gellrich, Anna Caban, Sabina Czajkowska-Prokop

Redaktion:

Dr. Regina Gellrich, Anna Caban, Sabina Czajkowska-Prokop

Bildnachweis:

Anna Caban, David Köhler (Weihnachtsbäckerei), Aneta Kwiatkowska (Deutsch-polnisches „Rübchen“), Agnieszka Pałac (Eierexperiment zu Ostern), Patrycja Primak (So nah und gleichzeitig so fern), Jakub Purej (Den Kindertag gemeinsam feiern)

Deckblatt und Illustrationen:

© Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung

Layout:

Juliane Wedlich

Herausgeber:

Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung
Landkreis Görlitz, Bahnhofstr. 24, 02826 Görlitz

Görlitz 2022

Niniejsza publikacja prezentuje polsko-niemieckie partnerstwa przedszkolne, które powstały w ramach projektu „Dużi i Mali razem - Groß und Klein gemeinsam”. Projekt był realizowany w latach 2020-2022, w trakcie pandemii koronawirusa. Działania zostały dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu współpracy INTERREG Polska-Saksonia 2014-2020 oraz ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego i Powiatu Görlitz.

Uczestniczące przedszkola:

DRK Kita Mengelsdorf „Eichhörnchen Fops”, Kinderhaus St. Jakobus Görlitz, Kinderkreis Vierkirchen e.V., Kindertagesstätte „Schlumpfenhaus“ in Deschka, Kindertagesstätte „Sonnenhügel” in Rothenburg, Miejskie Przedszkole Nr 27 „Okraglaczek“ Jelenia Góra, Przedszkole Miejskie nr 3 w Lubaniu, Przedszkole nr 1 w Pieńsku, Przedszkole Publiczne w Gryfowie Śląskim, Przedszkole Publiczne w Mysłakowicach

Koncepcja:

dr Regina Gellrich, Anna Caban, Sabina Czajkowska-Prokop

Redakcja:

dr Regina Gellrich, Anna Caban, Sabina Czajkowska-Prokop

Zdjęcia:

Anna Caban, David Köhler (Bożonarodzeniowa piekarnia), Aneta Kwiatkowska (Polsko-niemiecka „Rzepka”), Agnieszka Pałac (Wielkanocny eksperyment z jajkiem), Patrycja Primak (Tak blisko i jednocześnie tak daleko), Jakub Purej (Wspólne obchody Dnia Dziecka)

Okładka i ilustracje:

© Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung

Układ graficzny:

Juliane Wedlich

Wydawca:

Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung
Landkreis Görlitz, Bahnhofstr. 24, 02826 Görlitz

Görlitz 2022

